

İkbal Hanım - (Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun 'Anamın Kitabı' Romanından) – Fedakar

Karakter İkbal Hanım, evine ve ailesine düşkün, kendisini, ailesinin yanında çok geri plana iten fedakar, utangaç bir kadındı. Son derece nazik olmaya özen gösterirdi. Terbiyeli bir karakterdeydi. Zaman zaman telaşlı, sert bir hale bürünürdü. İkbal Hanım'ın sadece benliğine zarar verdiği tek kötü huyu, etrafın lafına çok değer vermesi, itibarının zedelenmesinden korkusuydu.

Aktiviteler Kendine ve sevdiği şeylere zaman ayıramayan İkbal Hanım, gününü kocasına ve evine hizmetle, evde çalışan yardımcılara meşgul olmakla geçiriyordu. Abdülkadir Bey'in vefatının ardından, çocuklarını neşelendirmek için onlara mütemadiyen, masallar okur, türkü söyler ve Jimnastik yapardı.

ÖRNEK ANILAR

Fedakar Kocasının tüm hizmetlerini gören İkbal Hanım; eşinin kaba-saba hallerine rağmen, elinden geleni yapardı. “Babam, daha sokak kapısından içeri girerken o ipek yakalı redingotunun düğmelerini çözmeye başlar ve geniş avluya geçip taşığa varır varmaz da ayaklarından, iki yanı lastikli potinlerini sıyırıp atardı. Bu sırada, bir hizmetçi veya doğrudan doğruya annem onun önüne terliklerini çevirirdi. Nasıl, annem mi? O kibar, o kibirli, o kendisine 'sen' diye hitabedildiği vakit en ağır bir hakarete uğramış gibi yüzü kıpkırmızı kesilen teşrifatlı hanımefendi, kocası için bu fedakarlığa da mı katlanırdı?”

Utangaç İkbal Hanım, son derec utangaç bir kadındı. Çevrenin gözünde küçük düşmekten çok çekinir, yargıları, utanılacak bir vaziyete düşmemeyi, her şeyden önde tutardı. “O yetmiş bir yaşında öldü ve son nefesini verinceye dek bin dert ve bin elemle yüklü hayatı boyunca hassasiyetinin en müdafaasız, en zayıf noktası, hep eyüp telakki ettiği keyfiyetlerin dokunduğu yer olmuştu. Onun lehçesinde 'felaket' kelimesi 'ayıp' la eş manada idi. İmdi, günün birinde, kocasının borçları yüzünden Mısır'daki konağının kıymetli eşyalarına haciz mi koymaya gelmişlerdi? Annem 'Aman malım elden gidiyor! Diye telaşa düşmemiş; 'Eyvah, bu ne rezalet! Diye dizlerini döğmüştür. Babam genç yaşında inmeli olup şuurunu mu kaybetmiştir? Annemin ilk aldığı tedbir bu hastalığı herkesten saklamak olacaktır.”

Telaşlı İkbal Hanım, çocukları ile ilgili endişelenir, telaşlı haller gösterirdi. “Zavallı anneciğim, babamın hastalıklarıyla uğraşmaktan başını kaşıyacak, etrafına bakacak vakit bulamadığı sıralarda bile kaç kare bu hallerimi görüp – sanki ben de tehlikeli bir hastalığa tutulmuşum gibi- telaş ve endişeye düşmemiş miydi?”

Sert İkbal Hanım, Yakup Kadri'nin kalfasına şiddet uygulamasına çok kızmış, uzun süre oğluyla konuşmamıştı. Bu sırada Yakup, annesini yumuşatmak maksadıyla her türlü yola baş vurduysa da başarılı olamamış, annesinin sert mizacını görmüştü. “Fakat, ne mümkün? Annem yüzüme bile bakmıyordu. Dikkatini tekrar üzerime çekmek için baş vurmadığım çare kalmadı. Kah parmağımın sızısı yeniden tahammül edilmez bir dereceye çıkmışçasına inim inim inliyordum. Kah birtakım açlık grevi gösterileri yapıyordum. Kah evin bahçesine gizlenip onu telaşa düşürmeye çalışıyordum. Kah yatağıma girer girmez hemen uykuya dalmışım da yüksek sesle rüyalar görmeye başlamışım gibi İzmir'deki nineme acı acı dert yanıyordum. 'Gel beni kurtar nineciğim, gel beni kurtar!' diye bağıryordum. Nafile. Aynı odada, hemen yanibaşımızda yattığımı hissettiğim annem, yine aldırıyordu.”

Nazik/Terbiyeli İkbal Hanım, her durum ve ortamba terbiyesini, nezaketini gösterirdi. Annem ise, bunu ve bunun gibi daha nice ikramları, konukseverlikleri az bulacak veya hiçe sayacak kimselerden olmak şöyle dursun, en nahoş vaziyetlerde bile daima güleryüzlülüğünü muhafaza edecek kadar nazik ve terbiyeliydi.”